

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Безручка Олександра Вікторовича,
доктора мистецтвознавства, професора, завідувача кафедри кіно-,
телемистецтва ПВНЗ «Київський університет культури»
на дисертацію Овчієвої Лесі Петрівни
«Акторська творчість Любові Ліницької в театральному процесі України
кінця XIX – початку XX століття»,
подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
026 «Сценічне мистецтво», галузь знань 02 Культура і мистецтво

1. Актуальність теми дослідження.

Відтворення цілісної картини розвитку українського театального мистецтва, передбачає, зокрема, оцінку діяльності знакових постатей, сценічний досвід яких і по сьогодні залишається недостатньо вивченим, попри великий внесок у становлення національного мистецтва. Всебічне дослідження дисертанткою акторської діяльності Л. Ліницької, не лише презентує особливості її творчої індивідуальності, становлення сценічної стилістики, аналіз мистецьких досягнень, але й простежує її акторське мистецтво у контексті соціокультурного середовища кінця XIX-початку XX століття, позначеного зміною художньо-естетичних орієнтирів, що надає дисертаційні роботі наукової глибини. Внаслідок цього, дисертанткою заповнено ще одну лауну в історії українського театру: відтворено специфіку акторської майстерності Л. Ліницької, її внесок у розвиток національного театру; визначено мистецький масштаб актриси, який дозволяє впевнено поставити її на один щабель з могутніми постатям українських корифеїв.

Праця дисертантки якнайкраще сприяє майбутньому поглибленню окресленого дискурсу, адже, висновки ґрунтуються на залученні до аналізу суттєвої теоретичної бази, яка нараховує 223 джерела, а також архівних матеріалів, частина яких уперше введена до театрознавчого і наукового обігу. Все це разом, дозволило авторці уникнути суб'єктивних суджень і надало

роботі, яка, в цілому, має історико-біографічний характер наукової ґрунтовності.

Комплексне вивчення жанрово-стильових особливостей сценічного мистецтва Любові Ліницької дає можливість використати сценічні надбання артистки в збагаченні акторської майстерності сучасних українських театральних митців.

Основний текст роботи доповнюють і доречно ілюструють додатки: хронологія життя та діяльності Л. П. Ліницької; список основних її ролей, а також фотоматеріали з життя актриси. Висновки дисертації засвідчують, що всі поставлені Л. Овчієвою для наукового аналізу завдання опрацьовані та вичерпно характеризують головні наукові результати дисертації. Все це і обумовлює актуальність дослідження.

2. Наукова новизна результатів дисертації

Наукова новизна роботи полягає перш за все у всебічному висвітленні визначних подій життя і творчості Л. Ліницької, реконструкції вистав і ролей актриси. У визначенні специфічних особливостей творчої індивідуальності актриси в компаративному зіставленні з іншими її сучасницями широкого жанрово-стильового діапазону. Охарактеризовано своєрідність періоду становлення та формування творчої діяльності артистки в трупах представників класичного українського театру та особливості акторської діяльності Л. Ліницької в перших українських державних театрах. Особливої уваги заслуговують введенні в науковий обіг невідомі архівні документи та факти сценічної діяльності артистки, що доповнюють і розширюють контекст культурно-мистецького процесу в Україні зазначеного періоду. Неабиякою новизною відзначаються реконструкції ролей артистки у виставах заборонених радянським режимом драматургів – В. Винниченка, Л. Старицької-Черняхівської, С. Черкасенка. Варто відзначити і створення дисертанткою систематизації 36-річного сценічного доробку актриси. Безумовним елементом новизни є і складений авторкою повний репертуарний список ролей артистки, що стане важливим надбанням для української

наукової спільноти у вивченні та відтворенні історичних подій театрального процесу України.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Основним здобутком дисертації в теоретичному розрізі є те, що вміщений у ній фактичний матеріал, основні положення та висновки можуть бути використані при написанні праць з історії українського театру, де більш вагомо і достовірно висвітлюватиметься театральний процес в Україні на зламі століть. Дослідження може об'ємно відкоригувати питання становлення і розвитку акторського мистецтва, а також прислужитись написанню підручників, навчальних посібників з театрознавства, історії українського театру, теорії майстерності актора та режисури.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова обґрунтованість основних положень та результатів дослідження обумовлена значною актуальністю теоретичних засад, повнотою аналізу історіографії проблематики, логічністю викладу основного матеріалу, змістовністю висновків та релевантністю їх відповідно поставлених завдань, доведеною самостійністю виконання дослідження.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Відповідно до мети та поставлених завдань у роботі використовуються загальнонаукові методи дослідження, вибір яких можна визначити як найбільш доречний характеру роботи. Артикульовані в дисертації завдання виконані на високому методологічному рівні. Авторка уміло застосовує методологію наукової діяльності, отже опанувала її в повному обсязі.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

Основні результати дослідження за темою дисертації представлені у 20 одноосібних наукових публікаціях, зокрема 12 статей у фахових виданнях, затверджених МОН України за напрямом «мистецтвознавство» та включених

до науково-метричних баз, 8 праць апробаційного характеру – в збірках матеріалів наукових конференцій. Зважаючи на перелічену кількість наукових публікацій, можна констатувати, що оприлюднення основних положень роботи є повним.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Структура роботи логічно впливає з оголошеної мети та завдань дослідження. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків. Основний виклад матеріалу характеризується системністю та стрункністю, важливі положення доречно демонструються наведеними прикладами. Висновки дослідження відповідають зазначеним завданням, вказують на досягнення поставленої мети.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

У тексті дисертації наявності академічного плагіату не виявлено.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

1. У тексті дисертації присутні деякі стилістичні неточності.
  2. В аналізі життєтворчої діяльності Л. Ліницької та описі реконструкції вистав за її участі, авторка дисертації недостатньо приділила уваги висвітленню творчої діяльності актриси у трупі М. Старицького.
- Варто зауважити, що виявленні недоліки не мають систематичного характеру та в цілому не знижують якість поданого до захисту наукового дослідження Овчієвої Лесі Петрівни.

10. Загальний висновок і оцінка дисертації

Дисертація Овчієвої Лесі Петрівни «Акторська творчість Любові Ліницької в театральному процесі України кінця XIX – початку XX століття» є актуальним, самостійним, завершеним дослідженням, виконаним на високому рівні відповідно до вимог «Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. No 44 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво, галузь знань 02 Культура і мистецтво.

Офіційний опонент:

доктор мистецтвознавства,
професор, завідувач кафедри
кіно-, телемистецтва

ПВНЗ «Київський університет культури»

О. В. Безручко

